СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 34. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9. лютого, 1923. | VOL. XXXI. | No. 34. | Jersey City, N. J., Friday, February 9, 1923. | THREE CENTS

ЗА 3 ДНИ

КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Візьміться сейчас до діла, щоб виконати сей народній обовязок, який на Вас полягає!

Поспішіться, аби до 12-ого лютого с. р. довершити 30,000-ний Фонд!

ВІДКЛИК ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНГА В СПРАВІ ДОВГУ ТА КОРАБЕЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Президент Гардинг явився перед спільним засіданнєм обох палат конґресу, щоби виголосити там промову в справі безпроволочної та, на його думку, конче потрібної законодатної роботи.

Наперед президент відкликався до конґресу за принятєм угоди з Анґлією в справі сплати военного довгу; сю угоду Гардинг називав не лишень чисто бизнесовою полагодою, але й мировим договором, який стане основою межинародної відбудови.

Опісля президент ще раз домагався, аби конґрес приняв закон про допомогу для американських корабельних підприємств. Зате заявився він проти бонуса для ветеранів веилкої війни.

ВРОЧИСТІ ВИТАННЯ ВІЙСК, ВЕРТАЮЧИХ З НІМЕЧЧИНИ

САВАНА, Джорджія, 7. лютого. — Населеннє міста та околиці витало з великим одушевленнем повертаючі з Німеччини американські війска.

В своїх розмовах жовніри давали до пізнання, що їм було жаль покидати Німеччину, хоча погляди на Европу в них всілякі.

Губернатор стейту, витаючи жовнірів на комерсі, заявив, що приїзд жовнірів з Німеччини означає конець партацької політики Злучених Держав в межинародних справах.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР ПЕРЕКОНУЄ АМЕРИКУ ПРО ПРАВНІСТЬ НАЇЗДУ РУРЩИНИ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Американський уряд дістав від французького премієра Пуанкаре ноту, в котрій сей старається виказати, що Франція мала на основі мирових договорів право зробити наїзд на Рурщину.

В ноті Пуанкаре робить закид Німеччині, що вона не помагає Франції робити наїзд на Рурщину, як до сього, після французького толкования договорів, Німеччина малаби бути зобовязана.

НОВА ЗГОДА ПРО ОБМЕЖЕННЄ ЗОРУЖЕНЬ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Пять републик центральної Америки підписало нині тут договорів про обмеженнє зоружень на суші.

Угоду підписали: Ґватамаля, Ель Сальвадор, Ондурас, Нікараґва та Коста Ріка.

До конвенції намовило їх американське правительство.

АМЕРИКА ДАЛІ ПРОТИ ЛІҐИ НАРОДІВ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Американський уряд спротивився тому, щоби Ліґа Народів мала свого представника на все-американській конференції, що має відбутися в марті в чілійськім місті Сантіяґо.

АМЕРИКА ПОРОБИЛА ВЖЕ ЗАХОДИ КОЛО БУДОВИ ДРУГОГО КАНАЛУ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Американський уряд навязав уже переговори з середно-американськими републиками Коста Рікою, Сальвадором та Ондурасом в справі відступлення Злученим Державам прав до землі для побудовання другого панамського каналу.

ЗНИЖЕННЄ ЦІН МЯГКОГО ВУГЛЯ

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Начальник уряду для розділу вугля видав заяву, що недостача мягкого вугля вже майже скінчилася та що в найкоротшім часі буде можна сподіватися обниження цін на нього.

Американські копальні мягкого вугля вже почали приймати заграничні замовлення на мягке вугля.

ЗАХОДИ КОЛО ПОКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ КРАВЦІВ

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — Ще страйк нюйорських жіночих кравців не потревав цілого дня, а вже появилися заходи для його покінчення.

З одної сторони, яких 100 кравецьких босів виломилося зпід карности капіталістів та хоче заключити з юнією осібну умову. З другої сторони, ряд „джаберів" (великих посередників-продавців) предложив юнії посередничити при полагодженню непорозуміння.

ОРГАНІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО РОБІТНИЧОГО БАНКУ

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — Союз кравців в Америці вже вніс нині до стейтової влади просьбу о дозвіл орґанізовання кооперативного робітничого банку.

ЖАДАЮТЬ ОСОБИСТОЇ ПОЯВИ ГЮЗА ПЕРЕД КОМІТЕТОМ СЕНАТУ

ВАШІНҐТОН, 6. лютого. — Сенатовий комітет для заграничних справ постановив передати секретареви Гюзови домагання сенатора Робинсона, котрий вніс в сенаті резолюцію, щоби Гюз явився особисто перед комітетом для вияснення ролі Злучених Держав на аліянтській репараційній комісії.

СПРАВА ДОВГУ ПЕРЕД ПАЛАТОЮ ПОСЛІВ

ВАШІНҐТОН, 6. лютого. — Провідники палати послів рішили обмежити дебату над справою сплати анґлійського военного довгу до одного дня.

Президент Гардинґ має в сій справі виступити в найблизших днях зі закликом до конґресу.

ПРОВІДНИК ПРОГИБІЦІЙНОЇ АҐІТАЦІЇ НЕ ХОЧЕ ЗІЗНАВАТИ

НЮ ЙОРК, 6. лютого. — Заізваний перед стейтового прокуратора, Андерсон, провідник Анти-Салунової Ліґи, відмовив прокураторови зізнань щодо видання з каси товариства 24.-700 долярів.

На постав йому питанне Андерсон заявив, що заким він відповість на нього, мусить наперед спитатися свого адвоката, щоби не стягнути на себе судової біди.

НІТТІ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

Нітті, який у своїх статтях, публіцистичних творах не від нині доказує, що політика Франції і Польщі провадить до нових военних конфліктів, помістив нову статтю в „Берлінер Таґеблатт", в якій твердить: Америка не прийде Европі з підмогою так довго, доки не наступить цілковите розброєння всіх держав, доки всі держави не обмежаться до етноґрафічних кордонів. Покищо Польща що до свойого складу є більше ріжнородною ненаціонально від колишньої Австро-Мадярщини. Франція хоче поширити кордони Польщі якнайдальше, а це доведе Европу до руїни.

ДЕБАТА НАД КУ-КЛАКС-КЛЕНОМ В СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ

БОСТОН, Месечузетс, 7. лютого. — Стейтова леґіслятура дематувала нині над Ку-Клакс-Кленом. Стейтовий сенатор Генесі заявив, підчас дебати, що свого часу він віднісся був до сеї потайної орґанізації з просьбою о принятте, але його відкинено лишень для того, що він має айриське імя. Він показав укази, що декотрі явні, інкорпоровані орґанізації стоять в тісній звязи з Кку-Клакс-Кленом та дають йому право вживати свого льокалю, друків і т. п.

ІНФЛЮЕНЦА В НЮ ЙОРКУ ОСЛАБАЄ

Ню Йорк, 7. лютого. — Міський уряд здоровля нотує значне эменчення випадків занедужання інфлюенцією. З числа 375 випадків вчорашнього дня вона спала нині на 310. Так само эменчилося число занедужань інфлюенційним запаленем легень; вчора було їх 136, нині 125. Вчора померло 7 людий від „Флю" та 650 від запалення.

В ОРЕНБУРЗІ

Справоздання завідуючого оренбурґським районом Ара дає слідуючу картину теперішнього стану Оренбурґу, який являється цілком тотожним з становищем инших совітських міст.

„Становище Оренбурга було одним з найбільш вражаючих доказів санітарних умов району. Все, що містилось в помийних ямах, випливало на улицю, коли улиці почали відтаювати, скрізь потекли ріки болота. В цьому болоті ґрались діти, можна було бачити людий базарі, які в цій брудній воді мили руку. Болото на шість дюймів товщини покривало кожду улицю. Умови що до мешкань були таксамо дуже погані. Каналізації за винятком незначної частини міста нема. Рури поломані в богатьох будинках, шпиталях й притулках. Місто дуже переповнене через те, що богато будинків зруйновано".

СКАНДАЛЬНІ СЦЕНИ НА ЗАСІДАННЮ АВСТРІЙСЬКИХ МІНІСТРІВ

ВІДЕНЬ, 6. лютого. — На засіданню кабінету міністрів прийшло нині до справді скандальних сцен.

Міністри обкидали зпершу прізвищами, а відтак стали обкидати себе ріжними предметами. Соціялістичний міністер Зайц кинувся до віцепредсідателя кабінету Франка та почав його душити. Засіданне розбилося серед страшного заміщання.

З АЙРИСЬКОЇ ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ

БЕЛФАСТ, 6. лютого. — З нинішної війни прихильни повної айриської независимости проти тимчасового уряду доносять про напад банки зоружених людий на село Белтербет, в совіті Каван; підчас нападу погибли учитель айриської мови та помічник крамниці. В Даблині підпалено уряд підприємства рухомих образків; наслідком підпалу був вибух, що попарив двоє людий.

ВИМОГИ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

Більшість робітників державних підприємств України зажадало від своєї адміністрації виміновати одну четвертину продукції підприємств на харчі, які повинні видаватись робітникам, як частина тисячного заробітку. Вимогу свого робітники мотивують постійними задержками в виплаті заробітку й все зростаючою дорожнечою. Робітники заявили, що, коли адміністрація відмовиться задовольнити їх вимоги, то вони розпічнуть страйк.

ЖЕРТВЕННІСТЬ НАШОГО СЕЛА

Громада Нивиці зібрала для голодних на Україні 218 кґ. жита і 17.930 мп. готівкою. — Се все забрала польська поліція державна в Оглядові — а великодушний п. староста поручив начальникови громади сю збірку роздати між бідних в громаді. — Крім сего зібрано на голодних ще 20.000 мп. і сю квоту відіслано на місце призначення. В часі свят Різдва Христового виколядовано 40.-000 мп. і сю квоту розділено таку: 20.000 мп. відіслано на українську ґімназію в Радехові, 10,000 мп. на політ. вязнів 10,-000 мп. на українських інвалідів.

БОСТОНСЬКІ КРАВЦІ ТЕЖ ЗА СТРАЙКОМ

БОСТОН, Месечузетс, 7. лютого. — Коло тисячу робітників жіночої одежі, належачих до „Межинародної Юнії", згодилося нині на масовім зборі вийти на страйк, бо підприємці не хотіли признати їм домагань поправи умов праці.

АЛІЯНТСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В СМИРНІ ГОТОВІ ДО БОРОТЬБИ З ТУРКАМИ

ЛОНДОН, 7. лютого. — Турецький уряд Анґори вислав до аліянтів ноту з домаганнєм забрання собі военних кораблів з порту Смирни в Малій Азії.

У відповідь на сю ноту, Анґлія й Франція заявили згідно, що вони не сповнять домагання Туреччини та своїх кораблів зі Смирни не заберуть. Що більше, вони відгрожуються, що будуть боронитися, якби Туреччина ті кораблі зачепила.

Анґлія сейчас вислала ще кілька кораблів на допомогу анґлійській фльоті, стоячій в Смирні. Рівночасно скріплено сторожі коло Константинополя, Мальти та Дарданелів.

ТУРКИ МАЛИ ПОЧАТИ ТЕРОР ПРОТИ АЛІЯНТІВ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Французький заграничний уряд дістав алярмуючі івсти про терор, який Турки счинили в Смирні проти всіх чужинців з аліянтських країв.

З огляду на ті переслідування Англія та Франція приказала своїм горожанам покидати Туреччину.

(Після всякої правдоподібности, терору ніякого нема, а вістка вказує лише на велике напруженнєє межи Туреччиною, з одної сторони, та Анґлією і Францією з другої. Сі послідні видно хочуть витягнути з Туреччини своїх горожан).

ФРАНЦУЗИ ГРОЗЯТЬ НІМЕЦЬКИМ РОБІТНИКАМ КАРОЮ СМЕРТИ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Фрацузький кабінет застановлявся нині над французькою окупацією Рурщини тай прийшов до переконання, що своїм кроком Франція зробила сильний натиск на Німеччину, котрий чим далі, тим буде ставати сильнійший; що, однак, Франція не віднесла з окупації тільки користи, кілько вона сподівалася. Признавши за причину сеї невдачі невідповідно зорґанізований перевіз вугля та коксу, французький кабінет приступив до скріплення перевозу сушею та водою, до реорґанізації річної плавби та зелізниць.

З тою метою на оці, французький кабінет постановив вислати в Рурщину 4,000 французьких зелізничих робітників, так що сих робітників буде тепер 10,000. Рівночасно приступив до рішучих кроків проти акції німецьких робітників. Кабінет постановив приняти острі кари проти всіх, що будуть перешкаджати перевозоти товарів з Рурщини у Францію. В случаях різкого нарушення приказів Франції загрожується навіть карою смерти. Під різким нарушеннем розуміється саботаж (нищенне) зелізничих уряджень.

ФРАНЦІЯ ЗАНИМАЄ ЩЕ НОВІ МІСТА В НІМЕЧЧИНІ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Французька інфантерія заняла знов кілька міст в ткалнянім окрузі Еберфельда.

ФРАНЦІЯ НЕ ВДОВОЛЕНА З РЕЗУЛЬТАТІВ ОКУПАЦІЇ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Як видно з французьких ґазет, французька публика починає таки на серіо бути невдоволеною з вислідів французької окупації Рурщини.

КНЯЗЬ МАКСИМІЛІЯН ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО АМЕРИКИ О ПОМІЧ

БАДЕН, 7. лютого. — Князь Максиміліян з Бадену, котрий був німецьким канцлером в час утечі німецького цісаря з Німеччини, виголосив підчас своєї промови заклик до Америки о поміч.

Максиміліян говорив в своїй промові, що американський президент Вилсон, котрий заключив з Німеччиною тимчасові переговори, не додержав своєї обіцянки Німеччині. Він критикував Нмерику та Англію за їх рівнодушність для терпінь Европи.

ФРАНЦІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ ПІТИ СЛІДОМ ІТАЛІЇ В СПРАВІ ОБМЕЖЕННЯ МОРСЬКОГО ЗОРУЖЕННЯ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Французький уряд збирається предложити в найкоротшім часі до потвердження парляменту договір про обмеженнє морських зоружень, заключений у Вашінґтоні, котрий приняли вже всі держави кромі Франції.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ МАЛИ ПОЧАТИ ПОВСТАННЄ НА ПРИКАЗ МОСКВИ

РИМ, 7. лютого. — Італійський фашистський уряд видав заяву, що арештовання комуністів по всій Італії є вислідом змови Москви почати в Італії збройний рух проти італійського уряду. Італійські комуністи мали бути заосмотрені в оруже Москвою, і на її приказ мали почати повстаннє проти національного уряду. Арештовання провідників звели московське повстаннє на ніщо.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1835 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЖІНКИ ПРО БОРОТЬБУ І ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

Українське жіноцтво з Вест Пулман, Ілл., пересилаючи до Галицької Місії у Вашінґтоні 57.25 дол. на Негайну Допомогу пише:

Ми радіємо, коли вичитуємо в списах Фонду Негайної Допомоги імена наших українських жінок в Америці. Бо по правді кажучи, то українська мати відчуває найбільш болючо теперішне лихоліття. Її синів розстрілюють, а її серце добиває вічне терпіння. Котра з нас в Америці не заливається ревними слезами читаючи письма з краю, чи „Кріваву Книгу", чи ті сумні відомости, якими засипують нас наші українські часописи.

Українські есстри в Америці! Горнімся до українських організацій та підпираймо визвольну боротьбу, бо тим тільки покажемо, що ми гідні називатися сестрами тих українських матерей, які видали міліони українських героїв, що наложили головами за українську справу.

Боронім і ми Рідний Край, щадім і збираймо жертви на оборону рідної землі. Складаймо громадно Фонд Негайної Допомоги.

Олена Шпорлюк,
Антонія Сосновська.

ПРИЧИНИ КАТАСТРОФИ ВАЛЮТИ В ПОЛЬЩІ.

„Роботнік" поміщує ось яку статтю з приводу валютової катастрофи в Польщі:

Причини сучасної катастрофи польської валюти не лежать ані в господарському ані політичному положенню Польщі. Польську марку потягнула за собою в низ німецька, бо европейський грошевий ринок уважає польську марку за друге видання німецької. Вину несуть польські міністри скарбу, які досі не створили власного гроша Річипосполитої, як це вже давно зробили инші нові держави. Не диво, що польську марку звязано з німецькою, бо Польща приняла за свою валюту марки, видані Німеччиною підчас окупації Польщі, за які ручила німецька держава. Колиж Польща видала свої марки з фатальним написом, що її відношення до будучої польської валюти означиться щойно колись у майбутньому, закордонови не лишилося нічого иншого, як орієнтуватися у вартости польської марки на підставі вартости німецької. Скористав із того Берлін і почав диктувати курс польської марки, що робить ще й досі. Коли-ж до того в інтересі закордонної фінансіери й краевого, польського капіталу лежало, щоб понижувати вартість польської марки, то не диво, що вона так швидко впала, що сьогодні взагалі перестане бути мірилом вартости навіть у Польщі. Дійшло до цього, що нпр. заряд державних лісів Біловеської Пущі сьогодні продає дрова не на марки, а на — англійські фунти стерлінґів.

З причини залежности польської марки від Берліна і Данціґу сьогодні у звязку з французькими репресіями проти Німеччини, які викликали упадок німецької валюти, польська марка теж летить стрімголов у низ. В слід за тим очевидно росте доріжня, яка нищить широкі верстви громадянства.

кий вихід? Істнує проект т. зв. теоретичного польського злотого, рівного якійсь повновартісній валюті нпр. швайцарському франкови. Цей теоретичний злоти — якого в обігу не булоб, служив би лише постійним мірилом податків, оплат, пенсій, контрактів і т. д. Відношення цього злотого до марки визначував би кожночасний біржевий курс. На підставі курсу переводженоб трансакції марками. Марки, як предмет спекуляції, моглиб падати, але злоти завше оставав би непорушним мірилом вартости, йому не грозилаб девалюація, бо він не був би в обізі.

Таким чином книговодство переводженоб фактично в золоті, хоч виплачуваноб марками. Цей проект корисний для держави і для людий, що живуть із платень. Відкинув його одначе „Левіятан", центральний союз польського промислу, гірництва, торговлі і фінансів, а заявився за фактичним уведеннем злотого польського, „як лише господарські умовини на це дозволять". Означає воно відложення валютової реформи в Польщі „ad calendas graecas", дальший упадок польської марки і зріст дорожнечі, але лежить в інтересі капіталу. Його погляди заступає „Хіена" і, якщоб здобула владу, про уздоровлення Річипосполитої й її скарбу навіть мови бути не може.

Стільки „Роботнік". Слід одначе завважити, що „теоретичний злоти польскі", може бути лише палїятивом і то сумнівної вартости. Причина упадку польської валюти лежить не тільки за кордоном, але — і передусім — у цілій господарці Річипосполитої, якої видатки ніяк не можуть зрівноважитися з доходами. Але-ж на таку господарку безнадійно штовхає Польщу вся її система внутрішньої і зовнішньої „великодержавної" політики, якої ніяк Річпосполита ні польський народ зречися не може. Circulus vitiosus. Блудне коло.

ПАМЯТАЙТЕ НА
ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
[illegible] Southern Building, Washington, D. C.

ЛИСТ ІЗ БЕРЛІНА.

Берлін переживає тепер незвичайно прикрі моменти. У воздусі чути дрівогу. Усіх обгортає непевний настрій, являється питання, що буде завтра?

Що буде завтра в політиці, в економії, в публичнім і приватнім життю?

Песимісти передвиджують нову війну. Вчора ходили навіть глухі слухи, немовто большевицька Росія післала ультіматум Польщі, а з російсько-польської пожежі пошириться пожар далеко гень на захід.

Що Франція балянсує над пропастею і грається з огнем — це певне. Бо німецький народ має теж якусь границю терпіливости, котрої переступати не можна.

Бо до чогож воно подібне, коли Французи вдираються протизаконно до німецького краю, забирають копальні і фабрики, арештують визначних німецьких промисловців, таких як приміром Тісен, реквірують гроші із банків та стріляють до людий, котрі співають своїх національних пісень?

До чого воно подібне, коли в Кельні єсть ресторани, на яких написано: „вступ Німцям заборонений", коли в тім стариннім, чисто-німецькім городі є костели, до котрих не пуксають Німців, щоб могли помолитися Богу?

І пощо все воно діється?

Чиж не краще булоб по доброму дійти до якогось порозуміння і не викликувати нової війни, котра може бути сто разів гірша від попередньої, може перемінити цілу Европу в одну велику руїну?

З нової окупації ніякого хісна не буде, навпаки, вже тепер видно, що Французи не добудуть більше силою, ніж добували по добру.

Продукція вугля паде, робітники грозять страйками, німецькі урядники заявили, що вони не будуть слухати окупантів, тільки своїх власних державних властий, тому, бо Французи протизаконно вдерлися до їх краю.

Для Німців новий французький наїзд мати-ме той добрий наслідок, що втихнуть партийні свари і народ зєдиниться, щоб боронити останків самостійности. Це вже і видно з того, як поводяться робітники. Вони, за виїмкою скрайно лівих, одною лавою стоять проти зненавидженого окупанта, подібно ніби в нас, у Східній Галичині. Правительство Куна, котре поставилося енерґічно супроти неоправданих жадань Франції, стрінулося з симпатіями народу, його авторітет росте, не так, як було за Вірта.

Куно видає проклямації до народу, котрі стрічаються не з насміхом, а з признанням і одобренням.

Він хоче піднести моральність публичного і приватного життя, взиває до поміркованости, заповідає боротьбу з люксусом, з піянством, з' життєм понад стан. Від нині, себто від 22. січня, від 11 години в ночи мають бути зачинені всі каварні, ресторани, кіна, варієте, театри і т. д. Мають зачинити богато так званих „лікерштубів", де всякі шібери, кріґсґевінлери та „нові богачі" пропивали великі суми, недоліткам не вільно продавати алькоьних напитків, танці в публичних льокалях від 5 до 8 години заборонені, і т. д. В ресторанах вільно їсти лиш одну мясну страву, не вільно гостям подавати яєць ані масла.

Все те живо нагадує воєнні часи, котрі публіка згадує як щось дуже немилого. Але нема ради — треба тіснійше застягнути пояс, щоби обійтися при тім, що продукує край і не купувати за границею, бо марка стратила вартість.

Нині фунт мяса коштує 2.500 марок, фунт масла 5,000, фунт муки 500 марок, одно перо 25 марок, оден аркуш паперу 30 марок, пачка сірників 35 марок, папірос 50 марок і т. д. Иншими словами тисячмарківка рівнається колишнім 50 феникам, а як так дальше піде то 10.000 марок буде незабаром мати таку вартість як колишня марка.

Найгірше терплять на тім інтеліґенти і дрібні рентієри. Колись мав такий рентієр сто тисяч у банку і жив із відсотків. Нині за сто тисяч навіть одного місяця не проживе. Колись урядник мав 200 марок місячної платні і не тільки виходив на своє, але й відкладав собі дещо на чорну годину, нині має 100 тисяч місячної платні і — голодує.

Тому, по всіх склепах зі старовиною, ви побачите повно гарних меблів, книжок, образів, всілякої посуди, футер і т. д. Люди продають остатки колишнього добра, щоб з голоду не вмерти.

Кубічний метер газу коштує 200 марок. Тому люди мало палять і скоро йдуть спати. На вулицях темно. За те в Парижу тепер десять раз яснійше як було перед війною. Франція світить і гріється німецьким вуглем, Французи гуляють коштом німецької нужди.

Бачать це Німці і ненависть до Французів росте. Німецькі готелі не приймають французьких гостей, німецькі купці бойкотують французькі товари.

Одним словом — війна, моральна й економічна, котра легко може перемінити у війну фізичну з розпуки!

На тутешній еміґрації все те відбивається дуже болючо. Вона терпить під вагою дорожнечі та ще мусить зносити нехіть до чужинців, котра в Німеччині шириться з дня на день.

Еміґранти, особливо наші, ходять мов приголомшені. Ті, що покупували собі хати й маєтки за гроші, (мимоходом кажучи, часто-густо дуже сумнівного походження) ті сміються в кулак, а загал бідує. Навіть виїхати не можна, бо куди? До Польщі, чи то совітської Росії? Краще гинути тут. А до Чехії не пускають. Коли-ж би й пустили, так за саму візу треба заплатити 40.000 марок. А дорога до Праги коштує в троє більше. Це на одну особу. А коли в кого кілька душ, — що тоді?

Отсе й витворює стан якогось отупіння. Люди живуть з дня на день. Чекають Бог вість чого, надіються Бог зна на що і — марніють, тупіють, затрачують охоту до життя.

Сходиться громада що суботи, але на тих сходинах брак доброго настрою, молодіж не має охоти до забав, а старші сидять, понуривши голови. Одному вимовили мешкання, а нового знайти не мож, в другого центральне огрівання в хаті, але господар не палить, бо бракло вугля, в третього кінчаться гроші, а нових добути нема надії.

Отсей пригноблений настрій степенується ще почуттєм, що ми тепер позбавлені правної опіки — наше посольство зліквідоване і ми тепер на ласці й не ласці чужого уряду, котрий з нами може робити що хоче.

Вправді посольство У. Н. Р. було партійне (петлюрівське), але всеж таки стояло воно на прінціпі самостійности України, а його будинок був видимим знаком цього прінціпу. Тепер цей будинок має перейти в руки большевиків, котрі стоять на ґрунті єдиної і неділимої Росії, тільки помальованої на червоно.

Кому ця краска дуже люба, але нам вона нагадує кров наших мучеників за волю України.

І тому кождий Українець, крім Українців-большевиків з великим жалем дивиться на Кронпрінценуфер 10, на той донедавна такий гордий приют української державної думки, — одинокий у цілій культурній Европі. Колиб нині прийшлося купити таку палату, або вибудувати нову, то требаб на це не міліонів, а міліярдів, і то великих!

Так щож, головою муру не перебєш. Що наварили, те й мусимо зїсти. За богато було кухарів, тай страву зіпсули...

Инші товариства ледве істнують. „Червоний хрест" не може сповняти свого високо гуманного завдання, бо не має фондів. А це інституція дуже потрібна, бо раз-у-раз голосяться збігці з Польщі та Чехії, про Росію нема що й говорити, та просять підмоги, а її нема! Сумно!

Видавництв маємо кілька. З них тепер найенерґічнійше працює „Українське Слово". Що тижня видає нову книжку. Ось перед святами вийшли „Струни", антольоґія української поезії в двох томах. Видання, як на теперішні часи, дуже гарне. Дуже цінною книжкою являється Герасимовича „Голод на Україні". Хто хоче побачити цю небувалу катастрофу — хай прочитає книжку Герасимовича, котрий сам перебув голод на Україні і бачив горе народу нашого на власні очи. Незабаром появиться у видавництві „Українського Слова" повість Бирчака з часів князя Василька Теребовельського. На історичні повісти в нас посуха, тому сподіватися треба, що повість Бирчака повитає наша читаюча публіка дуже радо, тим більше, що Бирчак пише легко й цікаво, хоч оперує поважним науковим апаратом.

Крім того „Українське Слово" готовить ілюстровану монографію нашого великого маляра Новаківського, бо крайна пора, щоби ми познайомилися близше з тим знаменитим артистом, а то вийде таке, що свої своїх не знають.

Зачуваємо, що те саме видавництво переговорює з радником Олександром Барвінським, щоб дістати до друку його спомини за останніх 50 літ нашого народнього життя. Сеніор наших письменників-діячів, нині 76-літний старець, брав від молодих літ живу участь в нашім народнім життю і тому його спомини будуть ніби живою історією дуже важного періоду нашої минувшини.

Крім видавництв „Українського Слова" і накладні Оренштайна повстало ще видавництво „Ратай" і видавництво української молодіжи. Останнє устроює в суботу, дня 27. січня, виставу українських книжок, друкованих у Німеччині, про котру напишу окремо.

В неділюж, дня 28. січня, відбудеться свято пятих роковин проголошення самостійности України.

В святі тім візьмуть участь усі Українці-самостійники, щоб зазначити невмірючість цеї святої ідеї. Тільки й потіхи в теперішних сумних часах. Всеж таки не всі наші люди опустили руки, не попали в розпучливий настрій. А це найважнійше для нас. Бо щоб не було, нам треба працювати: „Праця єдина з неволі нас вирве, нумож до праці мерщій!"

Крегул.

* * *

Завойований край,
Закайданений люд, —
Одно лишилось, знай,
Невпинна праця-труд.

Добро дає не штик,
Лиш молот, серп і плуг,
А правду, не язик,
Лиш вольнодумний дух.

Шалійте, вороги,
Гостріть свої шаблі,
Не заберете ви
Ні волі, ні землі.

Бо на сторожі в нас
Стоїть невпиний труд,
І недалекий час,
Коли побідить люд.

Побідить люд, і в нас
Буде свій дім, свій лан,
Останеться по вас
Опльований курган.

Л.

ДОПИСІ

КЕНТОН, ОГАЙО.

Збірка на Інвалідів.

З нагоди Христового Різдва занялися збіркою на інвалідів Андрій Яблонський, Іван Демчак і Стефан Федицький. Вони зібрали 43 доляри і 50 центів, котрі зістали вислані до Чехословаччини на руки д-ра Смаль-Стоцького 42.00 доляри, а по покриттю коштів пересилки лишилося 43 центів. Всім жертводавцям сердечна подяка.

Зложили слідуючі: Андрій Яблонський $5.00; А. Бандрівський $4.00; Гнат Клюс $3.00; Ів. Г. Проць, Ст. Федицький, Ів. Демчак, Іґнац Скувяк, М. Ящиник, М. Скувяк і Ів. Сорочак по $2.00; Ів. Скубяк, Гриць Маєвський, А. Клюс, С. Роґалінський, А. Яблонський, П. Клюс, М. Дрозда, Ів. Дрозда, Ів. Диль, А. К., С. Маланик, К. Кобялка, В. Патент, С. Демчак і М. Ворнич по $1.00; С. Попик, Ів. Васньовський, П. Васьків, М. Терлецький і Марія Скубяк дочка Михайла по 50 цнт. — Разом $43.50.

—o—

НЮ КЕНСИНҐТОН, ПА.

Забеспечення будучности.

Коли собі хтось побудує хату, або купить, то не вистарчає її заплатити. Кождий розумний чоловік асекурує свою хату, аби забеспечитися на случай нещастя. Чомуж не приложимо того самого прикладу до нашого життя. Що дня ми наражуємо себе на небеспечність, чи то у фабриці, чи в майнах. Ідемо до роботи здорові, а хто знає, чи не привезуть назад каліками або і трупами додому. Проте кождий з нас повинен застановитися, чи то самотний, чи жонатий, щоби приступити до Українського Нар. Союза. Якраз маємо еще оден місяць часу, коли У. Н. Союз примає нових членів без вступного. Щоби колись на вас не плакала ваша жінка із дрібними сиротами! Обовязок спадає і на нас на членів У. Н. Союза, щоби подбати, аби кождий Українець приступив до У. Н. Союза. Тут він дістане поміч не тільки матеріяльну, але і духову бо буде діставати часопись „Свободу" кождий день. Вона подає новинки з цілого світа, а особливе про наш рідний край та про ту завзяту боротьбу наших братів за волю.

А! Ви, жінки, мусите подбати, аби ваші чоловіки не ходили самопас. Поки він здоровий то дасть утримання, але як захорує або пімре, що тоді будете робити, як вас зіставить з дрібними дітьми, нераз без одного цента? Я знаю богато доказів, що неодну вдову з дрібними дітьми тілько то виратувало від крайної нужди, що її чоловік належав до У. Н. Союза. Дивіться всі бизнесмени і другі заможні люди забеспечуються на великі суми, хотяй вони без того мають досить маєтку. Тим більше робітник не повинен жалувати тих пару центів на місяць, бо це складаємо майже одиноке добро, яке лишаємо нашим родинам.

Приступаймо всі, як оден, в члени У. Н. Союза!

Гр. Волошинович, сек. в. 296 в Ню Кенсинґтон, Па.

—o—

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Фонд Негайної Допомоги мусить бути довершений.

З нагоди мобілізації 17. грудня м. р. зложили на Фонд Негайної Допомоги отсі добродії: Йосиф Петрик $2.00; Николай Заворотний $2.00; Василь Петрів, Теодор Петрик, Петро Струк, Лесьо Сисин, Василь Явірський, Михайло Кіт, Йосиф Харко, Василь Кухар, Михайло Сикута, Василь Максимець, Петро Кухар, Василь Голей, Марія Романець, Гриць Максимич, Михайло Тижбір, Ілько Струса, Михайло Костина, Теодор Кіхтан, Яким Стецкович, Василь Шиш, Іван Кубішин, Павло Ковальчук, Теод. Янківський, Михайло Дармохваль по $1.00; М. Мачалаґа і Т. Замщак по 50 ц.; Р. Уляницький 25 ц. Дрібні датки $3.50. — Разом $34.75. З того розхід був: за телеграми протестаційні до Вашінґтону $4.00. Осталось $30.75 котрі вислано до Вашінґтону до нашого представництва.

Тепер звертаюсь до Вас, українські громадяни в Менчестер. Боротьба в Галицькій Україні не устає! Галицькі Українці, помимо страшного терору, арештовань, розстрілів, не уступають, але борються з ляцькими розбишаками. Вже чотири роки, як стогне галицька Україна під ляцьким ярмом. Але ми ще не сироти. Ми маємо своє правне правительство, під проводом Батька Петрушевича, котре вже чотири роки на чужині бореться о визволення гал. України. Але наше правительство не може працювати без нашої матеріяльної помочи. Ми удержали правительство через рік важкої праці Позичкою Нац. Оборони. Тож і тепер даймо йому матеріяльну поміч на Фонд Негайної Допомоги. Фонд Негайної Допомоги, який означило наше правительство на $30.000, мусить бути довершений. Подумайте, щоби було тоді, як ми не дали би матеріяльної помочі нашому правительству? Воно мусілоб заперестати свою діяльність і ми осталиб на ласці проклятого Ляха! Не булоб кому за нами упімнутися перед світом. Ми не сміємо до сего допустити. Тому святим нашим обовязком тепер при закінченню Фонду Негайної Допомоги дати всім хоч по 5 долярів. Се не є велика сума на одного, але як всі дамо, що нас тут є в Менчестер, то викуримо тими долярами хоч частину Ляхів з Галицької України.

Я від себе даю ще 5 долярів і покликую всіх Українців в Менчестер, щоб кождий дав.

Вибирайте: або вільна галицька Україна, о котру бореться наше правительство, або підніжки вельможній ляшні. Хто з Вас бажає волі рідному краєви, нехай прийде в неділю, 11-го лютого с. р. до Укр. Клюбу, де кождий буде міг зложити свою жертву на Негайну Допомогу. Нехай не буде ані одного у нас, щоб не дав хоч 5 долярів на Ф. Н. Д. Хто від сего відмовиться, то не варт зватись Українцем, хоч би і тисяч разів горлав: „Душу тіло ми положим", коли не хоче положити кілька долярів в хвили, коли його браття кладуть справді „душу і тіло" — та конають по тюрмах. Ваша жертва додасть духа і надії браттям нашим, що мучаться по ляцьких тюрмах! Ваша жертва пробє ляцькі мури криміналів і з них вийдуть мученики наші, щоб дімститись за кривду цілого українського народа. Вірю, що не відмовитесь від тої жертви а дасьте всі, як оден, на Ф. Н. Д. Будьмо певні, що сповняться наші мрії і встане Славна Мати Україна від Карпат аж по Кубань, одна нероздільна!

ЗА КОМІТЕТ ФОНДУ Н. ДОПОМОГИ В МАНЧЕСТЕР:

Лесьо Сисин.

—o—

ЕЛСВОРТ, ПА.

Коли читаєш добре часопис „Свободу" і довідаєшся, якто там, у рідні́м краю, ляшня проклята гуляє і як катує наш бідний народ, то жаль стискає серце. А коли обернеш на другу сторону, то знов троха лекше стає, що там тут на вільній землі Вашінґтона ставиться завзятий опір тим зайдам-грабіжникам.

В краю боряться без страху і не взажають ні на арешти, ні на саму смерть, а тут даємо нашу поміч грішми. Як славно читається, що це чи друге товариство або брацтво зложило свою жертву на оборону вітчини! Але у тім біда, що одні дають яку хто може лепту і на кожду народну ціль, а другі то жалують навіть марного кводра на поміч батьківщині!

Оттак у нас тут єсть на плейсі досить Українців і навіть маємо відділ 109 на Бентлевіл, Па., де самих мущин є около 40, опріч женщин. Але у нас не так, як у людий, бо в нашім відділі помішані деякі латинники. Їх є мала горстка, але через них то, Боже борони, щоби спімнути за якусь жертву.

Наш відділ мав мітинґ 21-го січня. Предсідатель отворив мітинґ, як звичайно, а відтак зачав читати тоту відозву, що прийшла з Головного Уряду. Прочитав, що на конвенції в Філядельфії наші делеґати узнали, щоби кождий брат, який належить до Українського Союза, платив кводровий податок на поміч рідному краєви, щоби добути свого права. Як це прочитав, тоді оден наш брат, латинник, а еще до того і урядник (касієр), як стане, як крикне, що не треба давати! На це я йому сказав зараз в очи правду, що він може виступити з нашого відділу, як не хоче дати, але що не сміє межи нами, Українцями, робити роздор! Однак наші браття послухали нашого „брацішка" тай нічого не дали. Щось двох чи трох дали по кводру, а більше послухали його. Нема що казати, дуже це гарно для всіх нас! Посмертне добре взяти 1000 долярів або і підпору якусь з Українського Союза, бо знаєте, що то найпевнійша орґанізація, але дати на що то нема! Скаже може дехто з читачів, а чи я дав, що так на других пишу, скажу вам правду, що хоть тамтого року не робив 7 місяців, а того року робить моя майна 2 до 3 дни на тиждень, а до того маю тут фамілію і у старім краю маю троє дітий по небіщці жені, яким мушу таксамо посилати, однак я купив за 5 долярів бідний бонд, (то маю оден баґнет для ляха з правого боку) а еще дам 5 долярів на фонд негайної помочи (то буду мав другий баґнет до лівого боку). Так буду ляха колов двома баґнетами, поки їх усіх чорт не возьме, як гадя. А ти брате, оден з другим, можеш сміятися, кілько хочеш. Але колись прийде час, що порахуємося. Замість дати доляра або 5 на визволення нашої Батьківщини, то волиш на польський баль піти і там дати на танці. Там танцюєш з ляхами на гали, а по чім ти танцюєш, ит собі подумай, що ти на гробі свого брата рідного танцюєш! Не умієш сам читати, то дай другому прочитати, що дієся там, в нашім краю. Не годиться забути за свій нарід і гуляти разом з його ворогами.

Олекса Мороз,
член 109 відділу.

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

FEBRUARY

Sat. 10th—Dayton, O. (?), Memorial Hall or Columbus (?)
Sun. 11th — Cleveland, O. Masonic Temple
Mon. 12th—Toledo, O.
Tues. 13th — Ann Arbor, Mich. Hill Auditorium
Wed. 14th—Flint, Mich. (?)
Thurs. 15th—Ft. Wayne, Ind. Majestic Theatre
Fri. 16th—Butler, Pa. (?)
Sat. 17—Pittsburgh, Pa. Syria Mosque
Sun. 18th—Youngstown, O.
Mon. 19th—Erie, Pa. (?) Park Theatre
Tues. 20th — Buffalo, N. Y. Elmwood Music Hall
Wed. 21st—Rochester, N. Y. Eastman Theatre
Thurs. 22nd — Auburn, N. Y. Auditorium
Fri. 23rd—Ithaca, N. Y. Cornell University
Sat. 24th — Utica, N. Y. Utica State Armory
Mon. 26th—Binghamton, N. Y. Kalurah Temple
Tues. 27th—Scranton (?) Town Hall
Wed. 28th—Pottsville, Pa. Hippodrome

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА" В НЮ ЙОРКУ, Н. Й. УРЯДЖУЄ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11. ЛЮТОГО 1923

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 East 6th Street - - - - - New York City

З НАГОДИ ПЯТНАЙЦЯТЬ-ЛІТНОГО ІСТНОВАННЯ

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

ПРОГРАМА:

I.

1 Вступне слово
2 „Ви жертвою в бою", відспіває....................Хор мішаний
„Веснівка", Шашкевич-Матюк, відспіває.........п-ні Ю. Шустакевичева
3 Marchen, Geo. M. Denniston, скрипкове сольо відограє.........п. Фаренчак
4 „Марта", Ф. Флотов, скрипкове сольо в супроводі фортепяна відограють ....п. Фаренчак і п-на М. Юшкевич
5 „Огні горять", Т. Шевченко, відспіває.....................п. Є Сотник
6 „Тарасова ніч", Т. Шевченко, віддеклямує............п-на К. Павлуцька
7 „Madame Butterfly", G. Puccini, арія з опери, відс. п-ні Ю. Шустакевичева
8 „Кантата", І. Франко, музика Т. Ярославенка, відспіває...Хор мішаний

II.

9 Відчит, „Історія Тов. Просвіта", виголосить.................п. П. Петрів
10 „Народна Щедрівка", М. Лисенка, відспіває...............Хор мішаний
11 „За думою дума", Шевченко-Степовий, відс......п-ні Ю. Шустакевичева
12 „Sarabande", Carl Bohm, „Rondino", Fritz Kreisler, скрипкове сольо ....п. В. Чосник
13 „Козачий Кістяк", Т. Шевченко; „В світ за очи", Б. Лепкий........ віддеклямує ....п. І. Жовнір
14 „To Spring" and „Little Bird", Edward Grieg, сольо пяно ....Pianist Mr. Chas. Baconat, Jr.
15 „Під небом чужим я вітаю", відспіває....................п. Е. Сотник
16 „Гей як підемо в боротьбу", К. Я. ....відспіває Хор мішаний

Хор Укр. Роб. Тов. ім. М. Драгоманова під управою К. Ядловського.

Піяністка п-на А. Бемко.

Початок **точно о годині 7-ій вечером.** **Вступ $1.00, 75 і 50 центів.**

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ

Впов. Родимці! Щоби звеличити так велике свято як Ювилей Укр. Тов. „Просвіта", проситься всіх Українців взяти участь і своєю присутностию дати доказ товариської любови. Кождий присутний буде мати нагоду налюбуватись українською мельодією співу, скрипкових і фортепянових соль, деклямацій а притім на закінченнє мясниць гарною забавою, як рівнож почуєте про 15-літну господарку Укр. Тов. „Просвіта". В день свята ювилейного Укр. Тов. Просвіта приймe в члени кождого, хто еще не скінчив сорокового життя без оплати вступу. За вдоволеннє ручить — КОМІТЕТ. 34-5

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

На бажання української публики в Ню Йорку і околиці

Драматично-Співацький Кружок Товариства ім. М. Драгоманова в Ню Йорку

— відограє —

В СУБОТУ, ДНЯ 10-ГО ЛЮТОГО 1923 Р.

В УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th Street, NEW YORK CITY

на причуд гарну комедію, повну гумору і втіхи під наз.:

НЕЧИСТА СИЛА

в чотирох діях, А. Рутковського

Початок **точно о годині 8-мій вечер.** **Вступ 65 центів.**

Дохід призначено на просвітні цілі.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

34-35 КОМІТЕТ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАС! ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим подається до відома усім членам „Ліги Американських Горожан Українського роду" у Філядельфії, Па., що

ЗВИЧАЙНИЙ МІСЯЧНИЙ МІТИНГ

відбудеться сеї неділі, дня 11-го лютого 1923, точно о годині першій сполудня, в домі Горожанського Клюбу, 822 Норт Френклін ул., Філядельфія, Па. 33-34

На сей мітинг проситься аби прибули усі члени Ліги, бо є дуже важні справи на дневнім порядку. Також проситься тих, які хочуть до Ліги вписатись, аби прибули як найчисленнійше. **Рівночасно подається до відома, що після ухвали послідного Річного Мітингу Ліги, вільно принимати в члени і кандидатів з першими паперами, однак тільки тих, що мають дійсно охоту вибрати в будучности другі папери.** З тої причини проситься і тих Українців, аби усі як один муж, старались прийти на мітинг і вписатись в члени Ліги.

Вкінци проситься усі українські громади у Філядельфії, організацію Січ, Ветеранів, Товариства і Братства Союзові та „Провидіння", сестрицтва та парохію, аби вислали на сей мітинг своїх представителів, для нараджения в цїли устроєння в як найкоротшім часі величавого всенародного протестаційного віча в справі Рідного Краю.

Родимці Як довго будемо зимнокровно з заложеними руками дивитися на ті страшні муки наших найдорозших братів та сестер і їх діточок, нашої дорогої нам інтелігенції та отців духовних, яких проклятий Лях дусить голодом і зимном в смердячих тюрмах. Уже найвисший час аби ми опрокинулись зі сну та взялись дійсно до праці і то щирої праці, для визволення нашої дорогої нам Вітчини! Тож на нараду Браття!

ЗА УРЯД ЛІГИ:
Михайло Дубас, предс.;
Іван Федор, касієр;
Андрій Шостак і
Стефан Слободян, секретарі.

ПОЗІР! NORTHAMPTON, PA. ПОЗІР!

Заходами чит. Просвіти ім. І. Франка відограєсь перший раз в нашій місцевости драма

ДУШОГУБИ

в галі Укр. греко Православної церкви на Нюпорт Евеню, Нортгемптон, Па.

В НЕДІЛЮ, 18. ЛЮТОГО 1923

о годині 7.30 вечером.

Се представленне вельми поучаюче, томуж проситься місцевих і доокличних Українців прибути, а тимбільше що се послідне сих мясниць. Прийдіть а з певностю не пожалуєте.

34,39 КОМІТЕТ.

ПОЖЕЖА В МЛИНІ ПРИ УЛ. КОХАНОВСЬКОГО

Оноді вибухла в млині у Львові при ул. Кохановского ч. 11. а пожежа спричинена експльозією фляшки спірту, яка знищила цілковито ціле уладження і товари в склепі, а навіть загрожувала цілости камениці, в якій почав горіти ґаз. Пожарна сторожа ледви вспіла зльокалізувати пожежу.

ПРОЦЕС КОМУНІСТІВ У ЛЬВОВІ

В часі від 22. XI, 1922 р. до 12. I, 1923 р. відбувався перед польським судом присяглих у Львові процес проти комуністів т. зв. „юрівців".

На лаві обжалованих сиділо 39 осіб, між ними 21 Українців, трох Поляків і 10 Жидів зі Сх. Галичини, 4 Поляків з бувшого польського королівства і 1 Українець з совітської України.

Польський акт обжаловання закинув їм — як комуністам — державну зраду та нарушеннє публичного спокою.

Цей процес зааранжувала польська окупаційна влада сама, а то в цей спосіб, що стоячі на службі польської поліції провокатори винаймили під позором святковання свята імени одного з товаришів салю в школі імени Грінченка у Львові, яка міститься близко забудовань св. Юра, — резиденції митрополита графа Шептицького — і скликали туди на день 30. X, 1921 р. много людей, одних як прим. комуністів на відбуття комуністичного конґресу, а других під иншими позорами. Коли запрошені польськими провокаторами люди явилися на салі, тоді увійшла польська поліція, яка з гори була про усе добре поінформована, і арештувала присутних.

Се використала Польща для своїх політичних цілей і поширила по світі вістку, що Українці Східної Галичини є так сильно зболшевичені, що навіть українське духовенство, яке мешкає у св. Юрі, стоїть в звязку з большевиками і уряджує там комуністичні конгреси.

Дня 12. I, 1923. р. запав вирок в тім комуністичнім процесі. Польський суд увільнив 29 осіб, між ними 16 Українців, 8 Жидів і трох Поляків зі Східної Галичини та двох Поляків з бувшого польського королівства, а засудив лиш за нарушеннє публичного спокою 10 обвинених, а саме 2 Поляків з бувшого Польського Королівства, Стефана Круліковського і Казіміра Ціхоцкого, 5 Українців зі Східної Галичини, Йосифа Крілика і Сидора Сеника, Нестора Хомика, Івана Вантуха і Юрка Матвієва, 2 Жидів зі Східної Галичини Адольфа Юнга і Мозеса Рапапорта та одного Українця зі совітської України Михайла Маліновського.

З огляду на вище згадану клевету Польщі будьтоби населеннє Східної Галичини, а з окрема його духовенство, було большевицьке, позволимо собі приглянутися блище щойно згаданим засудженим.

Крулівський є огородником у Варшаві, якого дня 5. XI, 1922. р. вибрали варшавські Поляки послом до польського сойму в Варшаві, а Ціхоцкі є студентом техніки в Варшаві. Крілик, Сеник і Хомин є студентами університету у Львові, Вантух укінчив щойно гімназію, а Матвіїв є абсольвентом народної школи у Львові. Юнґ, Рапапорт і Маліновський є студентами університету, два перші у Львові, а останній в Києві.

Вже з того, що до тепер сказано, ясно виходить, як нікчемною є клевета Польщі, будьтоби українське духовенство Сх. Галичини було комуністичне та стояло в якім небудь звязку з большевиками. Коли одначе порівнаємо польського комуніста Круліковського, польського посла з Варшави до польського сойму, з українськими комуністами, як прим. студентами Кріликом, Сеником і Хомином або з укінченим ґімназистом Вантухом або й навіть з абсольвентом народної школи Матвієвом, то виказується очивидно, що більше поширений є большевизм між польським, як українським населеннєм.

СТРАЙК В ЛОДЗІ

Страйк у текстильному промислі з приводу домагання підвисшення плати поширюється і захопив уже біля 70 відс. фабрик. В деяких місцевостях як ось у Здунській Волі, Тамашові, Озоркові й Піотркові не працює ні одна фабрика.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповіданне з життя запорожських збігців.

(Свобідно за Купером).

(4)

— Не чудо, тільки людська хитрість і людські руки. Як я сюди привів бекету Олекси, то ми оба стали промишляти, якими би то штучками утруднити відкриттє запорожського скритка під боком москалів. Бо дуже легко міг би якийсь рибалка загнатися аж сюди і приплити саме до того острова, на котрім засіла бекета. Отже ми очеретом перегородили всі ті розтоки, що ведуть до острова, але так, щоби крізь них міг човном пробитися такий, що знає нашу тайну.

— Але який чудом очерет розступаєся перед човном? Вступаєся і коли човен вже проховзнувся крізь очеретище, назад стулюєся...

— Таким чудом, що очерет плаває по воді. Він росте на плетінках верболозу. Ми на плетінки понакладали дерня, але не богато. Лише тільки, щоби плетінку не погрузити у воду... щоби держалася на воді. На се ми насадили очерет.

— Що ви зробили, що вода не забрала плетінок? Міркую, що не прибили палями до дна, бо розступаються і назад сходяться.

— Поробили ланцюшки з мідяного дроту. Один кінець ланцюшка прикріпили до плетінки, другий з прикріпленим до него каменем спустили на дно. Так плетінь з очеретом стоїть на воді, неначе корабель на якорі. Хто всего не знає, той, побачивши очерет, завертає.

— Хитра штука. Я сам, хоч би й знав, що мій брат десь тут сидить, завернув би бачучи таке.

— І, очивидно, не знайшов би його.

— Тут лишимо другий човен. При березі сего острівця, під тими вітками, що звисають аж до води.

Підплили під вітки вільшини і верби. Голима відсилив другий човен і присилив до прикорня при березі. Поплили дальше. Минули ще два острівці і Голима причалив до третого, до самої води покритого густим лісом. Там де станув, був малий заток, цілком закритий звисаючими вітками. Човен був захищений так, що його не доглянув би ні з води, ні з острова.

— Ми вже дома! — сказав Голима. — Олекса здивуєся, як нас побачить. Нас обох! Дуже прикро буде сповістити його про смерть Насті. Можеб ви взяли се на себе?... Ви рідний брат.

Чужому лекше йти з такою новиною. Можеб таки ви самі полагодили сей пункт? Ви й так ішли з сим до него. Я тут случайно знайшовся.

— Коли вам, братови тяжко виїхати з такою вістию, то мені ще тяжше. Олекса був мені більше, ніж рідний брат. Він був мені неначе батько.

— Гадаю, що ми непотрібно сперечаємося. Аж коли зійдемося з братом, хід розмови покаже хвилю, коли виїхати з тою сумною вістию, як се зробити і хто з нас обох повинен зробити. Кому буде зручнійше, той скаже.

— Правда ваша. Ходім!

Продерлися крізь кущі і густий ліс, та вийшли на полянку. По середині полянки стояв курінь на яких двацять козаків. На тім кінци полянки, під самим лісом і близько берега побачили башту з грубих дубових пнів. Троха на боці від неї стояла мала хатчина. Під баштою на лавці сидів Горбей Олекса, з ліктями спертими на колінах, з головою в руках. Сидів, неначе в глубокій задумі, потупивши очи в землю. Оба пустилися просто до него. Він почув їх хід. Підвів очи і побачивши їх, сам підвівся з лавки.

— Здоров брате! Здоров батьку! — крикнули до него.

Він не відповів нічого і взагалі не показував, що його втішила поява так близьких його серцю осіб і так довго не виданих. Коли зійшлися, обнявсь з одним і другим і розцілувався. Але також німо, неначеб йому відняло мову. Промовив аж по хвили.

— Ви до мене з тою вістию? — спитав і захлипав, закриваючи лице долонями. — То для мене неначе грім з ясного нема. Вона все була така здорова. Здоровіща ніж я і молодша...

— То ти вже знаєш? — спитав Антін Горбей. — Хиба який птах залетів до тебе і сказав.

— Нині був у мене Асланмурза. Він має приятелів в Молдавщині. Один з них вернув оноді на Крим і переказав йому. Він зараз прийшов з тою вістию до мене. Добре бодай се, що Ганна в руках доброї родини; у мого шурина Зварича. Як я сюди вибирався, то якийсь внутрішний голос говорив мені, що мені вже пора залишити военне ремесло і пійти між гніздюків, гречкосієм доживати свого віку. Але мене скортіло ще раз стрібувати. Правду кажучи, мене тягло сюди, щоби бути близше нашої дідизни. Хоч земля в московських руках, то вона все таки наша. Я пішов за тим другим голосом, лишивши жінку на чужині. Тепер вона відійшла від мене на віки, не попращавшися зі мною.

— Допуст Божий! — потішав його Голима. — Ви розійшлися, але не на віки.

— Поступіть до мене. Я сиджу в тій хатчині коло башти. Неначе в тюрмі. Ми всі тут неначе в тюрмі. Ні стріляємо, ні гукаємо, щоби не зачули царські шпиґуни. Лише рибу ловимо, на звіра полюємо луком, Капками. По борошно, кашу, сіль випливаємо тільки в ночи, прокрадаємося неначе ті злодії. Так вже цілий божий рік... Вже надоїло... Така служба не на мої літа.

— Кинь ту службу! — промовив Антін. — Я саме того до тебе, щоби тебе витягнути з відси. Маю для тебе обезпечений шмат землі. Ніхто не знає, що се ти зробив москалям таку пакість,... тоді, вісім років тому. Можеш безпечно вернути.

— Я вже сам загадав був пробратися до тебе, щоби се діло обговорити. Потому гадав поїхати до наших на Дунай і просити, щоби мене заступили ким иншим. Відтак думав я поїхати по Настю й Ганну і з ними вернути до тебе. Як би ви були не зявилися нині у мене, я був би завтра в дорозі до тебе. Правда, мені не легко прийшлось би вибристи звідси. Але, пливучи за водою з розтоки в розтоку, я чейже дібравсь би аж до Дніпра. Від Дніпра вже знайду всяку дорогу.

— Бачу, — промовив Антін, — ти додумався до того самого, про що я говорив Голимі, коли передучера зайшов до мене. Така служба вже не на твої літа. Ти свій вік чесно відробив запорожському товариству.

Пішли до хати Олекси. Він позвав кухарку. Два козаки на острові були жонаті. Їх жінки робили службу кухарок. Отаман приказав зладити обід для себе і для гостий. По обіді повів їх показати остров. Не богато було там цікавого. Вони вже й так майже всьо бачили. Великий густий ліс, береги багнисті, неприступні. Лише в двох місцях мож було підплисти лодкою до сухого берега. Там де причалили гості і заток, в котрім стояло кілька лодок бекети. Але оба місця були так закриті всякою зеленню, що чужий хиба случайно попав би на них. На острові окрім куріня, башти і хатчини отамана бекети, не було ніяких инших будинків. Башта була ціла з грубих дубових колод. Що лиш перед місяцем построїли її. Дерево було ще сире, так що башту не легко було підпалити. Вона мала два поверхи. На долині була комора на харчі і муніцію. В башті була також керниця. Керницю викопали там тому, бо на случай ворожого наскоку на остров, бекета повинна була схоронитися в башті. Щоби брак води не спонукав обложенців до здачі, треба було мати воду в самій башті. Вода була потрібна в башті й на те, щоби мож було гасити огонь, коли би ворог силкувався башту підпалити. На першім і на другім поверсі були широкі лавки і запасова збруя. На гору лізлося по драбинах. На даху, дуже слабо спадистім, так що по нім мож було безпечно і вигідно ходити, була навкруги краями застава з дубових колод, таких грубих, що куля не пробила би. Щоби башту мож було обороняти й від таких, що до неї підсунулися, перший поверх виставав поза долину башти. Як в стінах на поверхах, так і у виступаючій частині доливки були бійниці. Хто підкрався під стіну башти, того мож було крізь ті бійниці в доливці застрілити, спарити кипятком, або й пробити списом. Наколи би підклав під башту огонь, мож було крізь бійницю залляти.

— Кілько маєш людий? — спитав Антін.

(Дальше буде).

Богдан Лепкий.

ЗЛА ДОЛЯ НАШОЇ ДАВНЬОЇ ПОЕЗІЇ.

Богато потерпіла від часу та від судьби наша стара поезія.

Проти ньої, як часто проти поезії, ішло життя, йшли люди і події.

Ще духовники грецькі, воюючи з поганською вірою, поборювали та нівечили також давню нашу поезію з її Велесами, Дажбогами, та Хорсами, а запалившись великою ревностю раді були покласти руки на струни народньої душі та приглушити кождий її звук, кождий гомін. Не тільки проти піснями поганським виступали вони, але проти ігрі, забавам і сходинам, проти кождій прояві радости, проти поезії в життю.

Додаймо до того, що поезія в давнину була майже нерозлучна від струменту, що її більш говорено й співано, чим відчитувано, що вона до „книжнього почитання", а мабуть і до конечнього образовання не належала, а зрозуміємо, чому так мало остало у нас поетичних творів.

А всеж таки поезія жила. І у нас була вже в найдавнійших часах справді велика і гарна поезія. А хоть і час і люди нищили її нерозважно та невмолимо, то вона, як річ невмируща, перейшла таки до нас і деякими Фраґментами, деякими відгуками та споминами свідчить про своє колишнє світле істновання.

Оглядаючи всілякі твори нашого письменства з дотатарської доби стрічаємо ми на кождому кроці з тими дорогоцінними останками нашої поезії, що переховалися і в апокрифах і в Моленію Данила Заточника і в староруських повістях — всюди. Коли не поетичне оповідання, не леґенда, то стрічалася там принайменше якась фраза, зворот, порівнання, яке ще й нині вражає нас своєю бистротою та красою, а яке живцем так і взято з нашого давного поетичного скарбу.

Коли не се — то віє на нас якийсь поетичний дух старини, поетичний погляд на світ.

Візьмім такий Паломник. Здавалобся, опис подорожі до святої землі, — тай годі. Та ще до того наївно-реалістичний опис.

А пригляньмося близше. В тім „ігумені руської землі" є також дещо з того, що звемо поезію та поетичностю. Він залюбки ходить по берегам Йордану, залюбки порівнує його з рікою своїх рідних сторін, залюбки слухає всіляких фантастичних оповідань та переповідає їх з вірою дитини, що переповідає любу казку. А його память про рідну землю, молитва за її добру долю і той клик: „Бог мені свідком, що я ніколи не забув помянути землі руської, її князів, з жінками й дітьми і всіх Християн в землі руській!" В тім усім є якийсь поетичний настрій, якого не знайти в північній, російській літературі.

Ціла наша літопись, як се ми що йно виділи, також проникнута поетичним духом та артистичними зусиллями. Ми того може як слід і не відчуваємо, але признають се чужинці. Проф. Брікнер (Поляк) каже, що при наших хроніках північні дуже марно виглядають вони непоетичні, сухі і мають офіціяльну закраску, т. є. немилій правді обережно вступаються з дороги.

Так само відзивався історик Соловйов (Москаль), а проф. Пипін признає, що українські літописі мають прикмету, яка їх користно виріжнює не тільки з поміж сучасних, але й пізнійше чужих хронік, а се — живий, драматичний спосіб представлення, богацтво побутових подробиць та поетична закраска, якої трудно деинде знайти.

Шукаючи близше останків нашої старої поезії в княжій добі мусіли6 ми повторити те, що було сказано при добі перед християнській, бо відносини з того боку не дуже то змінилися. Нарід творить еще під враженням старої віри, або старається погодити з собою два цілком відмінні світогляди. Духовники в XII. і XIII. столітгю так само бють на „бісовское пініе", як в X. та XI. рукописий так само брак, як перше.

До сказаного докинемо тілько дещо.

Прочитаймо з Іпатського списка опис війни Святополка з Половцями, на весну 1093 р. Який він поетичний, особливо отсе місце, про похід руських полонеників крізь зруйновану рідну землю в кочовища ворожі.

„Змучені холодом, стомлені голодом і жаждою, худлі з біди на лиці, почорнілі, йшли вони незнайомими краями, серед диких народів, голі й босі, з ногами поколеними на терні, і з слізми говорили між собою: „я з того міста", „я з того села", так розпитувались і з слізми оповідали про свою родину, підводячи очі до Всевишнього, що знає всі тайни".

В тих словах щире спочуття літописця до недолі рідного люду мішається з нашою народною поезією, з тими плачами бранок, що бігли попри возі на мотузі, калічили об камінь ноги, та сліди кровю обливали.

Або битва Мстислава з Ярославом під Листвином, (1024р.) в котрій Мстислав пустив наперед Сіверян, а дружину лишив на рішаючу хвилю і завдяки тому побив Ярослава. Найбільше впало тоді Варягів, які під проводом Гакона помагали Ярославови, а Мстислав оглядаючи побоевище тішив ся дуже, що впали чужі, а не своя дружина. В таких зворотах як: „И бысть сѣча силна; яко посвѣтяше мълньѣя, й блисташа ся оружья, а бы гроза велика, и сѣча силна и страшна", або в такім описі, як „бы Акунъ сь лѣтъ и луда у нею златомъ истъкана и Акунъ ту отбѣже луды златое" — ми можемо цілком певно добачати останки якоїсь пісні, зладженої на спомин тої „сильної січи".

На такі дрібні кусники старих пісень в наших літописях вказує еще проф. Грушевський при згадці про смерть Романа Святославича, (и суть кости его и доселѣ тамо лежаче, сыни Сватославля і внука Ярославля), при засланню полоцьких князів і приписі володіння галицького Романа, який в поезії полишив численні, сильні сліди.

Та ми маємо не тільки останки давних поем, але також деякі натяки на їх авторів.

В Галицько-волинській літописі згадується про перемиського співця Митусу, який „за гордість" не хотів був служити у Данила. А мав се бути півець словутний. Одні з учених вважають його звичайним церковним півцем, (по нинішньому ніби дяком катедральним), а другі гордим поетом. Нам скорше промовляє до серця та друга гадка, бо церковних співаків, управителів хорів, називали „демесниками" і вони належали до причти церковньої, отже князям не було до них діла.

Далеко більше знаємо про Бояна, Велесового внука, якого слава розійшла ся широко по світі і який став синонімом старинньої нашої поезії, а почасти навіть батьком славянської пісні.

Жив він з кінцем XI. ст. та оспівував діла Ярослава, хороброго Мстислава, красного Романа і співав про княжі свари та незгоди. А був се мабуть великий співак, ґеній, коли такий поет, як автор „Слова о полку Ігоревім" говорить про нього з поважанням та згадкою про нього починає свою прекрасну пісню. І нема нам ніякої потреби вважати його якоюсь особою мітичною, або якимось болгарським царевичем, бож прецінь „Слово о полку" представляє нам його як людину реальну і розказує не тільки, що він оспівував, яких князів та які події, але навіть, як співав.

„Гей, Бояне, соловію
світлої доби старої!
Коб то ти щебетав нам
нині Ігореві вої!
Коб ти скочив соловієм
по дереву гадки — мисли,
або знявся орлом в гору
ген, де облаки нависли
і оповив вінком слави
подвиг нашої години,
линучи слідом Трояна
через доли на вершини!

Та не тільки пів, автор „Слова" характеризує нам навіть музичний супровід, представляючи в чудовім образі, як Боян приграває собі до своїх пісень:

Боян майстер був до пісні...
Він згадає давні годи,
свари давньої години,
і соколів десять пустить
в луг на стадо лебедине.
А що сокіл до лебеді, —
вже вона співає славу
то старому Ярославу,
то хороброму Мстиславу —
тому, що в очах Касогів
Заколов Ределю — хана.
Инша лебідь заспіває, —
славить Красного Романа.
Не соколів на лебеді
Боян, братя, слав з під неба:
віщі пальці клав на струни—
грайте струни, кому треба.

Стадо лебедів-струни, десять соколів-пальці, значиться, мова про акомпанямент і то на інструменті многострунним, в роді гарфи, чи бандури.

Крім того по гадці Забеліна в „Слові о полку Ігоревім" згадується еще другий чернигівський поет-дружинник, Ходина. Забелін читає кінцеву частину Слова так: „сказали Боян і Ходина, співці старих часів Ярослава, поети Святославові, любимці Олегові". Проф. Грушевський називає тую думку „дуже правдоподібною", значиться вважає Бояна і Ходину поетами чернигівських дружинних кругів.

Розуміється, що се були б тільки припадкові згадки про найславнійших співців, инші при анонімнім характері старого письменства та при погляді на поезію, як на пісню, яку співається, не читається, пішли в забуття.

По польськи те місце виходить:

Lecz bracia! Wieszczy Bojan, jak [głosi sława,
Nie sokoły wypuszcza na łabędzi [stade,
Lecz swoich dziesięć palców na [struny pokłada.
A palce jego wieszcze, a struny [żyjące —
Nie dziwnego że grały takie [pieśni grzmiące
Ku czci książąt.

(Słowo o pułku Igora przełożył Bohdan Łepki. Kraków 1905)

Але й тих натяків вистане, щоб відчути високу міру тодішньої поезії. Автор Слова, в своїх згадках про Бояна дає таку знамениту літературно-артистичню характеристику та виявляє таке глубоке розуміння цілн та завдань правдивої поезії, що навіть нині, коли критика літературня піднялась до висот осібної науки, нічо красшого не можнаби додати. Видно, що в XII. столітгю поезія наша дійшла до тої точки, коли поети не тільки творять, але й застановляються, роздумують та аналізують поезію, її жерела, мотиви, цілі, завдання і т. д....

Се поезія дружинна. А народня?

Та остання мусіла бути також незвичайно богатою, живою і живучою, коли перетрівала цілі довгі століття, переболіла чорні літа нападів монгольських і червоні воєн козацьких та на руїнах України цвите й досі як синя незабудька...

Вже Куліш в „Записках о Южний Руси" висказав гадку, що між щедрівками є такі, що їх зложено в честь подвигів княжих. В 1870 видруковано в „Вѣстнику Европы" кілька колядок, які Костомарів признав останками героїчнього епоса великокняжого.

Ще дальше пішли Атнонович і Драгоманів. В знаменитім збірнику „Историческія пѣсни малорусскаго народа" зібрали вони ті колядки, щедрівки і т. д. в котрих мож видіти сліди дружинно-княжої епохи та пояснили їх порівнуючи з літописями та осмотрюючи научним апаратом.

Тим доказали вони, що на Україні, там де зосереднювала ся історія наша до нападів Татар, остали ся яркі сліди тої історії в народній пісні, яка заразом є свідоцтвом тодішньої високої поезії.

Наведемо дещо.

Славен, славен да пан Н. Н.
Щедрий вечір!
Ой чимже він славен?—Трома городами.
Щедрий вечір!
Трома городами, своїми синами.
Щедрий вечір!

В отсій щедрівці, якої початок записав Куліш в своїх Записках о Ю. Руси бачимо оспіваного князя і його синів на уділах княжих, як воно й водило ся у нас, від Володимира Великого починаючи.

Доволі численні колядки оспівують поєдинок з турським царем. Ось одна з них, зі збірника Антоновича й Драгоманова.

Ой на толоці, та на муравці,
Ой раненько!
Там король Руський коником грає,
Коником грає, військо збирає,
Турського царя все визирає:
„Ой вийдь, вийдь ти, Турський царю!
На ту толоку, та на мураву,
Покажи славу ти, Турський царю"! —
„Як би я не знав, війска не збирав" —
Ой все наш панок коником грає,
Та як го узрів, тай мечем ізвів:
Як панок наш тяв, то Тур-царя стяв;
Ой взяв же його по подлі коня,
А повів його а в Чеську землю,
А в Чеській землі короля нема;
„Ой ти паночку, господарочку,
А в Чеській землі королем будеш" —
А взяв же його по пужареві:
Чорний пужарець піженьки коле,
Ніжечки коле, все підбуждає,
Що слідя кровця все заливає,
А чорний ворон все залітає,
А з слідів кровцю все випиває.
Ой наш паничку, господаречку.

Коли відкинемо таку пізнійшу вставку, як останок якоїсь пісні про участь наших князів в гуситських війнах та ще пізнійше, бо з XVII. ст. слово „Турський (турецький) цар", то останеться нам поетичний відгук борби наших з Половцями, коли то наші князі брали в полон половецьких ханів та вели їх в триумфі, вертаючи з походу домів. Сам Мономах полонив їх був більше сотні.

Так само мабуть до борби зі степовиками відноситься отся колядка:

Да пане Іване обмурував двір!
Святий вечір!
Обмурував двір білим каменем,
А ворітечка з жовтої меді.
А на тій меді стоять намети,
Стоять намети, як біль біленькі,
А в тих наметах сидить пан Іван,
Стрілочки струже да в лучок кладе.
А з лучка беро, да й направляє.
Ой стучить — гремить з поля сторожа,
Да вдарить ся в жовті ворота.
„Пане Іване, чи спиш, чи не спиш?
Ой коли спиш, Господь з тобою,
А коли не спиш, промов зо мною,
Що в наші города турки вступили,
Турки вступили пополам з татарми,
Пополам з татарми, з нільми а сто пармп".
„А як тих турків да й не бою ся:
Ой я їх ними в пил перебю ся!
Ой дайте мені коня вороного,
Коня вороного й гострого меча!" і т. д.
(Антонович йДрагоманів).

(Конець буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59 повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 11. лютого у церковній гали під ч. 34 Біч ул., точно о годині 3. попол. Просить ся, аби кождий член явився на означений час, як рівнож еще раз пригадуєсь про нагоду для тих, котрі еще не суть членами У. Н. Союза і тов. Укр. Січ, що сей місяць еще без вступного, тож користайте з нагоди. Також проситься щоби кождий член приніс з собою точну адресу та доручив секретареви, бо на случай випадку щоби не було непорозуміння.—В. Венгринович, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 11. лютого 1923 в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евеню. Просимо членкинь явитися на мітинґ і виповнити довги, а також є важні справи до полагодження. — Зофія Галушка, предс.; Зофія Чернець, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім.М.Шашкевича, від. 94, повідомляє членів, що звичайний мітинґ відбудеться дня 11. лютого, точно о годині 12.30. Обовязком кождого члена явитися, бо буде справозданне з балю, котрий відбувся дня 21. січня. Також проситься членів привести своїх краянів та вписати їх в члени У. Н. Союза і Товариства, бо сего місяця принимається до У. Н. Союза і до Тов. без вступного. Се є добра нагода для тих, котрі ще не є в У. Н. Союзі. Браття і Сестри! Пощо Вам ходити по чужих асекураціях, коли ми маєм свою українську, котра не забуває за нас і за наші сироти? Дорогі Родимці! Майте тілько українського почуття та вступайте в наші ряди! Не ходіть по чужих орґанізаціях. Свій, хоч не заплаче, то бодай скривиться! Аґентиків, які орґанізують наших людей до чужих орґанізацій, які вже досить наших людей понатягали, гоніть від себе як кровопійців. Вступайте до У. Н. Союза, бо се найбільша і найсильнійша українська орґанізація в Америці. Памятайте теж на те, що вона принимає також дітий до Укр. Молодечого Союза. Браття і Сестри! До діла! бо в лучности сила! — А. Патра, предс.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160 повідомляє своїх членів, що три-квартальний мітинґ відбудеться в суботу, 10. лютого о годині 7. вечером в гали під ч. 66 Чорч стріт. Проситься всіх членів, щоби прибули на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — Я. Пртинка, предс.; Т. Білоус, кас.; Л. Ковальчук, секр.

ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ., Н. Й. Отсим подаєтся до відома членів тов. Вільна Україна, від. 200, що мітинґ відбудеться в неділю, 11. лютого с. р. в тім самім часі і в тій самій гали як все. Нехай кождий член буде присутний, щоби потому не жалувався, коли щось ухвалиться не по його волі. Заразом звертається увагу, що на будуче не буде більше колектуватися вкладок по хатах. Член незаплативши вкладки на мітинґу, буде суспендований, бо ніхто з урядників не буде за нікого платити вкладок своїми грішми. Проситься приняти це до відома. — Д. Великанович, голова, В. Пісик, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 137 повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 18. лютого в парафіяльній гали при 4-ій ул., ріг Сентер ул. о годині 2. пополудни. Проситься всіх прийти на мітинґ і привести кандидатів на членів. Як відомо вам, се є останній місяць в котрім принимаєсь без вступного, тож користайте з нагоди і ставайте членами У. Н. Союза. — Ф. Саботий, предс.; Н. Підгайний, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в суботу, 17. лютого в гали Івана Сенедяка під ч. 1195 Салт Спрінґ Рд. Будеться полагоджувати всі задавнені справи і вкладки. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 ц. — М. Пірко, предс.; С. Цебряк, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 11. лютого в гали парохіяльній під ч. 93 Вен Бюрен ул. На порядку нарад оподаткование членів на Негайну Поміч. Неявившийся член заплатить кару 1 доляра, а урядник 2 дол.—Лешків, предс.; В. Гладкий, секр

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45 повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю 11. лютого точно о годині 2. пополудни в гали тов. Укр. Амер. Горожан, 822 Норт Франклин ул. З причини що до полагодження є дуже важні справи, тому обовязком кождого члена прибути на мітинґ. Неприбувший заплатить 1 дол. кари. — С. Штогрин, предс.; М. Качмарчик, кас.; М. Рибак, секр.

AMSTERDAM, N. Y.
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Української Громади в Амстердам, Н. Й. в справі Негайної Допомоги і инших справах відбудуться на гали церковній в неділю, 11-го лютого 1923 р. о годині 4. пополудни. Кождий Українець повинен чути своїм обовязком прийти на збори.
34 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! YONKERS, N. Y. ПОЗІР!
Заходом Тов. Подільська Січ
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТОГО 1923
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ
А ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ
в Prospect Hall при Buena Vista Ave.

Початок точно о 4. годині пополудни.

На сей концерт запрошуємо всіх Йонкерських і околичних Українців. Дохід з сего концерту буде ужитий на найпотрібнійші потреби. Просимо о чисельну участь. Вступ 50 цнт. для старших, діти даром. За чесну забаву і добру перекуску ручить.
32-34 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую Івана і Катерини Гладюк і Павла та Анелю Подик. Хтоби о них знав або вони самі, прошу ласкаво зголоситися на понизшу адресу: M. Gridczuk, 128 Hobson Ave., Laurel Hill, L. I., N. Y. 34-36

Пошукую ЗОФІЮ МИЦКО, з роду Касінську, що мешкала в Нюарку на Adams St., в справі розводу. Най на пише або зголоситься до: Петра Мицка, 261 Ave. B, New York, N. Y. 32-4

По причині смерти моеї жени, хочу переписатися з братьми і сестрами, а се: Гарасим, Николай, Антін, Марія і Анна Хома та Володимиром Черніхівським, Іваном Мазур і Дмитро Гой. В тій цили прошу їх написати до мене і подати свої адреси: Leon Choma, 1102 Fullerton Ave., Allentown, Pa. 34-35

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ дому, котра моглаб провадити домашну господарку, може бути з одною дитиною, від 25 до 30 літ. Я є Українець, літ 26. Прошу голоситися до: А. Содомський, 194 Monroe St., New York City. 33-4